

## بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

علیرضا نجاتی منفرد<sup>۱</sup>

محمدرضا کمالی<sup>۲</sup>

سید کاظم دلخوش<sup>۳</sup>

### چکیده

انقلاب اسلامی ایران را می‌توان الگوی تجلی و تحقق قدرت نرم اسلام در عصر حاضر محسوب نمود. این انقلاب از رهگذر اندیشه و آرمان عدالت‌خواهانه برخاسته از نگرش اصیل اسلامی و بینش والای بنیان‌گذار آن حضرت امام خمینی (رحمت‌الله علیه) درصدد برآمد با روش‌های مسالمت‌جویانه به نتیجه دلخواه و مطلوب خود یعنی بیداری اسلامی دست یابد.

به همین دلیل دشمنان انقلاب اسلامی در تلاش‌اند با بهره‌گیری از شیوه‌ها و ابزار گوناگون از جمله ابزار رسانه و تهاجم فرهنگی به طور مداوم و به انحنای مختلف به مقابله فرهنگی با این نهضت الهی بپردازند. رهبر بیدار و فرزانه‌مان حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در فرازی از فرمایشات گهربارشان فرموده‌اند، اولویت آن چیزی است که به آن می‌گویند نبرد نرم؛ یعنی نبرد به

۱. دانش‌آموخته دانشگاه عالی دفاع ملی

a.hejafe2009@yahoo.com

۲. دانش‌آموخته دانشگاه عالی دفاع ملی

۳. دانشجوی دکتری راهبردی فرهنگی دانشگاه عالی دفاع ملی

وسيله ابزارهای فرهنگی، به‌وسيله نفوذ، به‌وسيله دروغ، به‌وسيله شایعه پراکنی، با ابزارهای پیشرفته‌ای که امروز وجود دارد. ابزارهای ارتباطی که ده سال قبل و پانزده سال قبل و سی سال قبل نبود. در این تحقیق با در نظر گرفتن شیوه‌های نبرد نرم دشمن به بررسی راهبردها و شیوه‌های نرم رسانه‌ای و فرهنگی دشمن علیه انقلاب اسلامی پرداخته می‌شود. به‌منظور دستیابی به نتایج، روش این تحقیق تفسیری مبتنی بر رویکرد تحلیلی متن و تجزیه و تحلیل اطلاعات زمینه‌ای است که با توجه به ماهیت و نوع موضوع مورد مطالعه، گردآوری اطلاعات از روش‌های گوناگون و به طور کلی بر مبنای روش کتابخانه‌ای و اینترنتی صورت پذیرفته و تجزیه و تحلیل یافته‌ها نیز عمدتاً با شیوه تحلیل کیفی انجام پذیرفته است. یافته‌های تحقیق آن است که اگر مسئولین کشور به راهبردها و شیوه‌های رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) توجه نمایند و در جهت مقابله با آنها به تقویت قدرت نرم فرهنگی رسانه‌ای انقلاب اسلامی بپردازند، سبب خنثی شدن توطئه‌های دشمنان به ویژه تبلیغات فرهنگی و رسانه‌ای آنها در این زمینه خواهد شد.

کلیدواژه: راهبرد، رسانه، نبرد، انقلاب، اسلامی، دشمن، فرهنگ

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی

## مقدمه

رشد گفتمان دینی در پی بازخوانی تفکر دینی از سوی انقلاب اسلامی بر اساس تلفیق جمهوریت و اسلامی بودن موجبات بسط و گسترش کمی و کیفی هنجارهای دینی و ارتقای روند فکری جوامع مسلمان متناسب با تحولات ابزاری و فناوری مدرن گردید.

از این رو، علت مقابله استکبار جهانی با انقلاب اسلامی و دامن زدن به نبرد نرم را درمی یابیم. انقلابی که با برد و دامنه جهانی توانست ابتدا خود را به عنوان یک نیروی سوم در معادلات جهانی عرضه کند و هم اکنون نظام مقدس جمهوری اسلامی را به عنوان نیروی نخست و تنها تجربه واقعی مردم سالاری دینی معرفی نماید. رهبر بیدار و فرزانه مان در فرازی بسیار مهم از فرمایشات گهربارشان فرموده اند:

«امروز اولویت اصلی کشور مقابله با جنگ نرم دشمن که هدف آن ایجاد تردید، اختلاف و بدبینی میان آحاد مردم است و مهم ترین راه های مقابله با این تهاجم حفظ و تقویت بصیرت، روحیه بسیجی، امید کامل به آینده و مراقبت جدی در تشخیص ها است»<sup>۱</sup>.

امروزه مطابق فرمایشات مقام معظم رهبری، استکبار جهانی تمامی تلاش های خود را معطوف به جلوگیری از الگو شدن این نظام نموده است و با انتصاب نواقص و معایب به آن و یا بزرگ نمایی برخی نقاط ضعف سعی در مخدوش نمودن این الگوی برجسته و نوظهور دارد. این اقدام دشمنان به صورت «نبرد نرم» نمود و بروز یافته است. از این رو، همان گونه که دفاع از کیان اسلام بر هر مسلمانی واجب است تقابل با نبرد نرم و آسیب های بی شمار آن بر همه دوستداران اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی فرض و واجب است. نظام جمهوری اسلامی به معنای حقیقی کلمه، نظام مردم سالار و متکی به مردم است. هر سالی تقریباً یک انتخابات، کشوری با شصت، هفتاد میلیون جمعیت، هر سال یک انتخابات در همه شئون، از رهبری نظام گرفته تا رئیس جمهور تا نمایندگان و تا شوراها. مردم این ها را انتخاب می کنند و این ها با انتخاب مردم سرکار می آیند، حادثه بسیار مهمی است، پدیده عجیبی است دشمن در مقابل این پدیده درمانده است. نظام مردم سالار، نظام متکی بر ایمان مردم، نظام برخاسته از دل مردم طبعاً ایجاد گسیختگی بین مردم و چنین نظام و چنین تشکیلات حکومتی ای مشکل است و آسان نیست (جمعی از نویسندگان، ۱۳۸۸، ۲۸۲). در این مقاله ابتدا با شناختی از ویژگی های انقلاب اسلامی و رویکردها و تهاجمات نرم رسانه ای فرهنگی دشمن علیه انقلاب اسلامی از منظر حضرت امام خامنه ای<sup>(مدظله العالی)</sup> به تبیین راهبردهای مقابله با شیوه های رسانه ای و فرهنگی دشمن در این حوزه پرداخته می شود.

۱. بیانات حضرت امام خامنه ای<sup>(مدظله العالی)</sup> در دیدار با بسیجیان کشور ۱۳۸۹

## بیان مسئله

۱۰۵

دو فصلنامه علمی-پژوهشی

مطالعات

### قدرت نرم

بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی  
از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

علیرضا نجابتی منفرد و همکاران

انقلاب اسلامی باعث بروز شرایط نوین و شکل‌گیری مناسبات جدید سیاسی و فرهنگی در منطقه و جهان شد. دشمنان این انقلاب به دلیل عدم شناخت این پدیده نوظهور انواع روش‌ها را برای مقابله با آن آزمودند. پس از ناکامی در مواجهه مستقیم با آن، دست به تغییر نگرش آشکاری زدند دلایل این تغییر راهبرد دشمن از نبرد سخت به تهاجم فرهنگی و نبرد نرم نیاز به بررسی دارد.

از جنبه تاریخی استعمارگران در ابتدا با اعزام مسیونرها یا همان مبلغان مسیحی اقدام به مسیحی کردن جوامع هدف به منظور همسو سازی افکار مردم می‌کردند. این دوره از استعمار را می‌توان استعمار اولیه یا کهنه قلمداد نمود که با لشکرکشی مستقیم و اشتغال سرزمین‌های هدف همراه بود. سپس نظام سلطه با تغییر روش به طراحی جدید و پیچیده تری پرداخت. روش جدید استعمارگران، نفوذ و دست‌یابی به کشور مورد نظر از طریق غیر مستقیم است. این روش در قالب انتخاب و نصب حاکمان سرسپرده بومی و تربیت روشنفکران وابسته یا اجاره‌ای تحقق می‌پذیرفت؛ که استعمار نو نامیده می‌شود. رهبر معظم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در تبیین این شیوه استعماری فرمودند:

«استعمار کهن از بین رفت و جای آن، استعمار نو را آوردند. استعمار نو این بود که در رأس کشورها، بیگانگان نمی‌آمدند حکومت کنند؛ مثل دوران استعمار قدیم نبود که حاکم انگلیسی برود در هند حکومت کند، نه از خود کشورها کسانی را می‌گماشتند، مثل رژیم طاغوت، مثل رضاخان و پسرش و مثل بسیاری از دولت‌های دیگر کشورهای جهان سوم»!

«استعمار فرانو» در واقع، اشغال پایدار، غیر مستقیم و بدون اعتراض مردمی و با عبور از حاکمان سیاسی یک کشور است. می‌دانیم ویژگی شرایط کنونی جهان شامل شکل‌گیری گفتمان جهانی سازی از طریق فراگیری رسانه‌های جمعی است. در این دوران نظام‌های سلطه جو در صدد هستند تا با تهاجم فرهنگی به اهداف استعماری خود برسند. این دوران جدید با نام استعمار فرانو نامیده شده است. در این عصر یا دوران، استعمار با فکر و ذهن مردم سر و کار دارد. در عصر استعمار فرانو، استکبار جهانی با تهاجم فرهنگی حساب شده، اقدام به رخنه و ضربه زدن مخفیانه به انقلاب و نظام اسلامی نموده است.

این اقدام و حرکات مخفیانه از دید تیزبین رهبر معظم انقلاب دور نماند. ایشان همواره این خطر را گوشزد می‌نمود و هشدارهای لازم را درباره تهاجم فرهنگی دشمن می‌دادند و مکرر می‌فرمودند این موضوع مسئله مهمی است و نمی‌توان یک لحظه از آن غفلت کرد؛ اما در سوی دیگر، نظام اسلامی همواره در برخورد با نبرد نرم استکبار، با ضعف‌های عدیده‌ای نظیر؛ تنگناها و فشارهای وارده بر اثر نبرد

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با مردم قم در سالگرد قیام ۱۹ دی مردم قم

نرم، چالش‌های مدیریتی و برنامه‌ریزی، آسیب‌هایی که هر لحظه به مرحله تهدید نزدیک می‌شوند، مواجهه بوده است.

برای درک این ضعف‌ها باید دید آسیب‌ها و مشکل‌ها در کجا هستند، آیا اساساً مولفه‌های قدرت نرم نظام جمهوری اسلامی قادر به تقابل با دشمن می‌باشند؟ آیا راهبردهای پیشین کارآمد و پاسخگو نبوده‌اند؟ و یا اینکه آیا در این خصوص مدیریت منسجم و دقیقی اعمال نشده است؟ بنابراین در ابتدا می‌بایست ریشه‌های مشکل و معضل‌ها را شناسایی و مورد مطالعه قرار داد.

در مسیر مواجه شدن با تهاجم فرهنگی دشمن یکی از مشکلات ریشه‌ای این است که عده‌ای اصل وجود نبرد نرم استکبار را انکار کرده و به‌رغم تأکیدهای مکرر مقام رهبری آن را توهم می‌پندارند. این مشکل را رهبری چنین اشاره می‌فرماید:

«وقتی انسان، تجهیز، صف‌آرایی، دهانهای با حقد و غضب گشوده شده و دهانهای با غیظ فشرده شده علیه انقلاب، امام خمینی و آرمانهای نظام اسلامی را می‌بیند، وجود این نبرد نرم را باور می‌کند هرچند ممکن است عده‌ای این‌ها را نبینند.»<sup>۱</sup>

مشکل دوم اینجا است که ماهیت و ابعاد نبرد نرم دشمنان به خوبی و به موقع توسط جامعه، مدیران و مسئولان شناخته و دیده نشده است و به تعبیر رهبری، بصیرت کافی وجود نداشته است لذا برای مقابله با آن نیز رویکردهای مناسبی اتخاذ نگردید تا اینکه ضربه‌های سختی به نظام وارد شد.

مشکل سوم این است که انقلاب و نظام اسلامی برای مقابله با تهاجم و نبرد نرم نظام سلطه جهانی نمی‌تواند و نمی‌بایست از ادبیات استکبار نرم استفاده و پیروی نماید؛ زیرا همه مولفه‌های مربوط به آن نظیر مفاهیم قدرت نرم که ساخته امثال «جوزف نای» است قابل استفاده توسط ما نبوده و نمی‌باشند.

مولفه‌های قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران که در واقع، ابعاد و ماهیت انقلاب اسلامی است و آموزه‌های دینی بر آن استوار است، با ابعاد قدرت نرم مورد نظر جوزف نای و دیگر اندیشمندان غربی تفاوت عمیقی دارد؛ بنابراین باید به دنبال کلمات و اصطلاحات بومی خودمان باشیم که این موضوع نیازمند تحقیقات و بررسی‌های اصولی و بیشتری است.

برای ریشه‌یابی این مشکلات، می‌بایست حوزه‌های متنوع و گوناگونی را مورد مطالعه قرارداد، زیرا حرکت‌های سازمان یافته دشمن، به دلیل وجود زمینه و بسترهای مناسب داخلی، رشد و نمو پیدا می‌کنند و مشکلات فراوانی را برای نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی ایجاد می‌نمایند. برخی از این حوزه‌ها که بستر جریان نفوذ فرهنگی و موجبات آسیب پذیری نظام را فراهم آورده‌اند عبارت‌اند از:

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با جمعی از شعرا - ۸۸/۶/۱۲

الف، ضعف‌های مدیریتی.

ب، ضعف‌های ساختاری و کارکردی.

پ، وجود تنگناهای مفهومی و ادراکی از تهدید نرم (که آن را تبدیل به نبرد نرم نموده است) ت، ناکارآمدی و عدم کفایت اقدامات و فعالیت‌های نظام در حوزه‌های نرم دفاعی و امنیتی.

ث، وجود نقاط ضعف و کاستی‌ها در پوشش و پاسخ‌گویی متقابل به تهاجمات دشمن.

با عنایت به توصیف‌های ارائه شده، این‌گونه به نظر می‌رسد که رویکردهای فعلی مقابله با نبرد نرم دشمن، از شناخت دقیق و کامل هر یک از نکات برشماری بالا برخوردار نمی‌باشند لذا از آنجایی که در دنیای امروز، نبردها علاوه بر صف‌بندی نظامی و ابزار سخت به صف‌بندی رسانه‌ای و نرم نیز وارد شده‌اند و در کنار نبرد سخت، نبردی دیگر در حوزه‌های روح و روان و افکار در جریان است؛ و با توجه به تاکید‌های مکرر مقام رهبری و فرماندهی کل قوا در خصوص بصیرت و هوشیاری آحاد ملت و تقابل با نبرد نرم استکبار، مسئله تحقیق به صورت ذیل قابل طرح است:

«نبرد نرم استکبار سبب بروز مسائل و مشکلات عدیده اجتماعی و فرهنگی در سطوح ملی و حتی فراملی نظام مقدس جمهوری اسلامی شده است. حرکت‌های سازمان یافته دشمن، به دلیل وجود زمینه و بسترهای مناسب داخلی، به سرعت رشد و نمو کرده و معضلات فراوان اجتماعی و فرهنگی را در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی ایجاد می‌کنند. برای درک حجم و کیفیت این تهدید و برای ریشه‌یابی مشکلات ناشی از آن، لازم است حوزه‌های متنوع و گوناگونی را مورد مطالعه قرارداد تا شاید بتوان راهبرد و راهکارهای مناسبی برای مقابله با آن اندیشد. مسئله و محدودیت مهم دیگر این است که راهبردهای مقابله‌ای الزامی‌بایست برگرفته از قدرت نرم بومی و دیدگاه‌های آن باشند».

با نگاهی دیگر، به صورت خلاصه مسئله تحقیق این است که با توجه به دیدگاه‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) راهبردهای رسانه‌ای دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی مشخص نیست.

## هدف تحقیق:

بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی).

## سوال اصلی تحقیق:

سوال اصلی این تحقیق منطبق با هدف اصلی آن یعنی راهبردها و شیوه‌های رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی ایران از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) چیست؟

## روش تحقیق:

روش این تحقیق تفسیری مبتنی بر رویکرد تحلیلی و تجزیه و تحلیل اطلاعات راهبردهای رسانه‌ای دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی ایران است.

## ادبیات تحقیق:

در دنیای امروز، نبردها علاوه بر صف‌بندی نظامی و ابزار سخت به صف‌بندی رسانه‌ای و فرهنگی نیز وارد شده‌اند و در کنار نبرد سخت نبردی دیگر در حوزه‌های روح و روان و افکار در جریان است. شرایط کنونی جهان شامل شکل‌گیری گفتمان جهانی سازی از طریق فراگیری رسانه‌های جمعی است. در این دوران نظام‌های سلطه جو در صدد هستند تا با تهاجم فرهنگی به اهداف استعماری خود برسند. این دوران جدید با نام استعمار فرا نو نامیده شده است که در این دوران، استعمار با فکر و ذهن مردم سر و کار دارد. در عصر استعمار فرا نو، استکبار جهانی با تهاجم فرهنگی حساب شده، اقدام به رخنه و ضربه زدن مخفیانه به انقلاب و نظام اسلامی نموده است.

نبرد نرم نوعی «تلاش برنامه‌ریزی شده برای استفاده از ابزارها و روش‌های تبلیغی، رسانه‌ای سیاسی و روانشناختی برای تاثیر نهادن بر حکومت‌ها، گروه‌ها و مردم کشورهای خارجی به منظور تغییر نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهای آنان» است (فازیو، ۵۴، ۲۰۰۷).

نبرد نرم «استفاده یک کشور از قدرت نرم برای دستکاری افکار عمومی کشور آماج و تغییر ترجیحات، نگرش‌ها و رفتارهای سیاسی آنان» است (جوزف نای، ۵۸، ۲۰۰۶).

در این دوران رسانه‌ها به مثابه ابزاری اساسی برای اعمال سیاست قدرت‌های زورمدار به کار می‌روند و رقابتی جهانی در عرصه نبرد رسانه‌ای شکل گرفته است. در این میان نبرد نرم با هدف گرفتن فکر و اندیشه ملت‌ها نقش مهمی را در سست نمودن حلقه‌های فکری و فرهنگی جوامع ایفا می‌کند. در این خصوص، استکبار جهانی و در رأس آنها آمریکا با ارائه تعریف جدیدی از تروریسم و آزادیخواهی، نبرد نرم گسترده‌ای را علیه دیگر کشورها از جمله ایران اسلامی آغاز نموده است.

شناخت مفاهیم مرتبط با هر موضوعی در شناخت بهتر آن تاثیر به‌سزایی دارد. نبرد نرم که طیف وسیعی از اقدامات را در برمی‌گیرد از زوایای گوناگون تعاریف مختلفی دارد. نبرد نرم برآیند نبرد روانی و فرهنگی و عرصه‌های مربوط به آنها است که بدون شناخت و تعریف مفاهیم مرتبط با آن قادر به درک همه جانبه آن نخواهیم بود.

در سپهر بیکران مفاهیم مرتبط با نبرد نرم جهت بررسی جوانب گوناگون موضوع نیازمند به تشریح مفاهیم و واژگان فراوانی هستیم. شناخت هر مفهوم و پدیده‌ای، نیازمند شناسایی ابعاد، مشخصات،

## قدرت نرم

بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی  
از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

علیرضا نجاتی منفرد و همکاران

حوزه‌های تاثیرگذار و محورهای آن است که مفهوم مورد نظر بر آنها تکیه دارد. بر پایه بررسی‌های به عمل آمده مفاهیم بسیاری در ارتباط با موضوع پژوهش وجود دارد از جمله: (نبرد نرم، قدرت نرم، تهدید نرم، دفاع نرم، استکبار، امنیت نرم، نبرد روانی، عملیات روانی، تهاجم فرهنگی، فرهنگ عمومی، نبرد سایبری، نبرد دانش محور و نبرد شناختی، انقلاب‌های رنگین، کودتاهای مخملی و ...) موارد فراوانی هستند که نیاز به بررسی دارند. در اینجا به ترتیب عناوین مهم و تاثیرگذار بر تحقیق را مورد شناسایی دقیق قرار داده‌ایم.

### مفاهیم قدرت و قدرت نرم:

مفهوم «قدرت» و «قدرت نرم» از مفاهیم اساسی در حوزه علوم گوناگون به ویژه علوم سیاسی و نظامی است. توجه به قدرت در آموزه‌های اجتماعی، ملی، فرهنگی و دینی، مشاهده می‌شود. نقش و تاثیر قدرت نرم در زندگانی انسان انکارناپذیر است. به گونه‌ای که امام خمینی<sup>(ره)</sup> بنیان‌گذار انقلاب اسلامی با معرفی منشأ قدرت و تاثیرات آن، باور انسانها را به مثابه یکی از ابعاد ویژه قدرت نرم، اساس همه پیروزی و شکست‌ها نامیده و فرموده‌اند:

"اساس همه شکست‌ها و پیروزی‌ها از خود آدم شروع می‌شود، انسان اساس پیروزی‌ها و اساس شکست است. باور انسان اساس تمام امور است" (صحیفه نور، ج ۱۴، ص ۱۹۳).

در نگاه حضرت امام (ره) قدرت و قدرت نرم دارای اصالت نیستند. نگاه ایشان به قدرت، نگاهی ابزاری و وسیله‌ای است که برای اهداف والای انسانی نظیر سعادت، کرامت انسانی و اجرای حدود الهی است. به گونه‌ای که در این ارتباط بنیان‌گذار انقلاب اسلامی می‌فرمایند:

"من به صراحت اعلام می‌کنم که جمهوری اسلامی با تمام وجود برای احیای هویت اسلامی مسلمانان در سراسر جهان سرمایه‌گذاری می‌کند و دلیلی هم ندارد که مسلمانان جهان را به پیروی از اصول تصاحب قدرت در جهان دعوت نکند و جلو جاه‌طلبی و فزون‌طلبی صاحبان قدرت و پول و فریب را نگیرد" (صحیفه نور، ج ۱۶، ۲۳۸).

با این جملات روشنگر درمی‌یابیم که با مفهومی سترگ و بنیادین مواجه هستیم برای درک بیشتر مفهوم گسترده قدرت نرم، موارد ذیل را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

«قدرت نرم به برنامه‌هایی که هدف آنها اطلاع‌رسانی یا نفوذ بر افکار عمومی سایر کشورها با بهره‌گیری از ابزارهایی چون رسانه‌های مکتوب، فیلم‌های سینمایی، فیلم‌های تلویزیونی، مبادلات فرهنگی و... است، گفته می‌شود» (امیری، ۱۳۸۹، ۲۵).



«قدرت نرم یعنی توانایی نفوذ و تاثیر گذاری بر افکار، اندیشه‌ها و اذهان با هدف تحمیل خواست و اراده از طریق جلب نظر و متقاعد ساختن ملت و دولت هدف بدون استفاده از زور و فشار فیزیکی» (جمعی از نویسندگان، ۱۳۸۷، ۴۴).

راهبردهای کمیته صلح جاری، در دیدگاه پالمر و اعضای کمیته صلح جاری تنها راه سرنگونی نظام جمهوری اسلامی ایران، پیگیری نبرد نرم با استفاده از سه تاکتیک، دکترین مهار، نبرد رسانه‌ای، ساماندهی نافرمانی مدنی است. محورهای عمده پروژه دلتا و راهکارهای پیش‌بینی شده آمریکا برای سرنگونی جمهوری اسلامی عبارت بودند از:

- استفاده از ضعف سیاست‌های اقتصادی و اختلافات درونی ایران.
- ایران باید در صدر برنامه سیاست خارجی آمریکا قرار گیرد و واشنگتن با پیگیری رویکردی تازه باید همه نیروها را برای این استراتژی بسیج کند.
- دامن زدن به نافرمانی مدنی در تشکل‌های دانشجویی و نهادهای غیر دولتی و صنفی از ابزارهای مهم فشار بر ایران است.
- ابراز تمایل برای بازگشایی سفارت ایالات متحده در تهران و انتخاب و معرفی همزمان یکی از بلند پایه‌ترین مقامات به عنوان فرد شماره یک برای اجرای این سیاست جدید در مقابل ایران.
- تدارک شبکه‌های متعدد رادیو تلویزیونی برای ایرانیان و ارائه پیام‌های این پروژه به وسیله پیشرفته‌ترین فناوری‌های روز به دست مردم ایران.
- اگر قرار است گفتگو و تعامل با ایران صورت گیرد، باید با مقامات با نفوذ ایرانی و آنها که قدرت واقعی و کافی برای تصمیم‌گیری‌ها دارند انجام شود (همچون مقامات مورد وثوق و تایید رهبری ایران).
- درباره فعالیت هسته‌ای ایران، باید با احتیاط، دوراندیشی و چند جانبه عمل کرد.
- حمایت از اپوزیسیون هم می‌تواند از عوامل موثر بر تغییر رژیم ایران باشد. همچنین سفر فعالان جوان خارجی از کشورهای متحد ایالات متحده به ایران، راه دیگری در این رویکرد است.
- تسهیل فعالیت «NGO» های آمریکایی در ایران و همچنین دعوت فعالان جوان ایرانی به خارج برای شرکت در سمینارهای کوچک.
- استفاده از سفارتخانه‌های کشورهای دیگر در تهران. به علاوه حضور در جلسات محاکمه، درخواست مشترک برای آزادی زندانیان سیاسی، کمک مالی به خانواده‌های زندانیان و گروه‌های مخالف حکومت و حتی نظارت یا مشارکت در اعتراض‌ها از جمله این راه‌های تاثیر گذار است.
- تضعیف ستون‌های حمایتی حکومت ایران که همانا سرویس‌های امنیتی و نظامی این کشور هستند.
- سرویس‌های امنیتی و قضایی آمریکا و متحدانش باید در همکاری با سازمانهای حقوق بشر به جمع‌آوری مدارک و شواهدی در متهم کردن مسئولان ایرانی به موارد شبیه "میکونوس" اقدام کنند.

• گفتگو با دولت ایران هم باید در دستور کار باشد.

• باید رهبران روحانی ایران را که در رأس قدرت هستند، وادار کرد از قدرت سیاسی به صورت مسالمت آمیز کناره بگیرند.

• باید قدرت بسیج و سپاه را از میان برد و در وزارت اطلاعات تغییرات اساسی صورت داد یا به طور کلی آن را حذف کرد (حاذق نیکرو، ۱۳۸۸، ۲).

از طرف دیگر در پی تحولات جهانی پس از واقعه یازده سپتامبر ۲۰۰۱ "مارک پالمر" استراتژیست معروف آمریکایی که در دولت‌های نیکسون، کارتر، ریگان و بوش در وزارت خارجه مشغول به کار بوده و اکنون علاوه بر اینکه مدیر دپارتمان تحقیقاتی "مرکز سیاست خارجی سابان" در موسسه بروکینگز است، عضو "کمیته خطر جاری" است. گزارشی تحت عنوان "ایران-آمریکا، رهیافت جدید" را به نگارش درآورد؛ و در آن صراحتاً با ایده تهاجم نظامی به ایران مخالفت کرده و اظهار داشت. ایران به لحاظ وسعت سرزمینی، کمیت جمعیت، کیفیت نیروی انسانی، امکانات نظامی، منابع طبیعی سرشار و موقعیت جغرافیایی ممتاز در منطقه خاورمیانه و نظام بین‌المللی به قدرتی کم مانند تبدیل شده که دیگر نمی‌توان با یورش نظامی و نبرد سخت آن را سرنگون کرد.

تنها راه مبارزه با نظام جمهوری اسلامی، پیگیری مکانیسم‌های نبرد نرم [پروژه دلتا] و استفاده از فن‌های عملیات روانی و تبلیغاتی، با استفاده از سه دکترین؛ مهار نبرد رسانه‌ای [تهاجم رسانه‌ای] و سازمان‌دهی و پشتیبانی از نافرمانی مدنی است (حسنلو، ۱۲، ۱۳۸۸).

آمریکا با رویکرد سلطه‌گری قدرت خود؛ منافع خود را در عمق خاورمیانه و تسلط بر بزرگ‌ترین منبع انرژی و آینده جهان تعریف نموده است. با این رویکرد هرگونه اقدامی که در خاورمیانه این سلطه‌گری را برتابد از نظر آمریکا به عنوان تهدید تلقی می‌شود. نبرد نرم به عنوان برنده‌ترین، موثرترین و ارزان‌ترین سلاح که تا کنون با پاسخ‌های مطلوب و قابل قبول به آمریکا در مقابل این تهدید و در بسیاری از حوزه‌های جغرافیایی تاثیر خود را به اثبات رسانده به عنوان یک اقدام راهبردی تلقی می‌شود.

در اینجا می‌توان به بیانات زیبا و شیوای امام خامنه‌ای (مدظله العالی) نیز رجوع نماییم که در ارتباط با سیر تکامل و پیشینه نبرد نرم طی فرمایشات مبسوطی فرموده‌اند:

«تهاجم فرهنگی واقعیت روشنی است که با افکار کودن نمی‌توان اصل تهاجم را از بین برد. امیرالمومنین (ع) می‌فرمایند، اگر شما در سنگر خوابت برد معنایش این نیست که دشمنت هم در سنگر مقابل خوابش برده است. ما باید توجه داشته باشیم که انقلاب فرهنگی در تهدید است کما اینکه اصل فرهنگ ملی و اسلامی ما در تهدید دشمنان است، من به عنوان یک آدم فرهنگی این را عرض می‌کنم نه به عنوان یک آدم سیاسی. در مقابل پیمان ناتو که آمریکایی‌ها به عنوان مقابله با شوری سابق و یک مجموعه مقتدر نظامی به وجود آوردند اما برای سرکوب هر صدای معارض خودشان در منطقه خاورمیانه و آسیا و

غیره از آن استفاده می کردند، حالا یک ناتوی فرهنگی هم به وجود آورده اند، این بسیار چیز خطرناکی است، البته حالا هم نیست، سال ها است که این اتفاق افتاده است، مجموعه به هم پیوسته رسانه های گوناگون که حالا اینترنت هم داخلش شده است و ماهواره ها، تلویزیون ها و رادیوها در جهت مشخص حرکت می کنند تا سررشته تحولات جوامع را به عهده بگیرند.<sup>۱</sup>

«نبرد نرم در حقیقت شامل هرگونه اقدام روانی و تبلیغات رسانه ای [و غیر رسانه ای] است که جامعه یا گروه هدف را نشانه می گیرد و بدون درگیری نظامی و گشوده شدن آتش، رقیب را به انفعال یا شکست وامی دارد. اصطلاح نبرد روانی، خود مقوله مفصلی است که با شگردها و شیوه های متنوعی اجرا می شود و باید آن را یکی از اشکال و زیر مجموعه های نبرد نرم دانست. نبرد رایانه ای و اینترنتی و راه اندازی شبکه های رادیویی و تلویزیونی و ... نیز اشکال دیگر نبرد نرم هستند» (حسنلو، ۱۳۸۸، ۱۲).

«امروز آرایش رسانه ای و فرهنگی که در مقابل جمهوری اسلامی قرار دارد، بسیار آرایش پیچیده، متنوع، متکثر، کارآمد و فنی و پیشرفته است»<sup>۲</sup>.

«اولویت آن چیزی است که به آن می گویند نبرد نرم، یعنی نبرد به وسیله ابزارهای فرهنگی، به وسیله نفوذ، به وسیله دروغ، به وسیله شایعه پراکنی، با ابزارهای پیشرفته ای که امروز وجود دارد. ابزارهای ارتباطی که ده سال قبل و پانزده سال قبل و سی سال قبل نبود، امروز گسترش پیدا کرده، نبرد نرم یعنی ایجاد تردید در دل ها و ذهن های مردم»<sup>۳</sup>.

«... آن طرف هم تهدید می کند تطمیع می کند، چرب زبانی می کند، تبلیغات می کند، از همه این ها هم یک هدف را دنبال می کند تا این که راهی باز کند و مجددا وارد کشور ایران بشود»<sup>۴</sup>.

جهانی شدن و جهانی سازی در سه حوزه قابل بحث و بررسی است، حوزه سیاست، حوزه اقتصاد و حوزه فرهنگ. مطابق نظریات جهانی سازی، هرچند اهمیت اقتصاد و سیاست در این فرآیند بسیار بالاست، اما بایستی بیشترین تمرکز بر مبانی فرهنگی صورت پذیرد. یکی از سرآمدترین معتقدین به این نظریه "مارشال مک لوهان" است. او عامل رسانه را در فرآیند درهم تنیدگی و یکپارچه شدن جهان و شیوع یک فرهنگ توده ای مشترک عامل اساسی می داند.

۱. بیانات حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) در دیدار با مردم سمنان با ۱۳۸۵/۸/۱۵

۲. بیانات حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) در دیدار با مدیران و کارکنان صداوسیما ۸۳/۲/۲۸

۳. بیانات حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) در دیدار با بسیجیان کشور ۸۸/۹/۴

۴. بیانات حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) در مورخه ۷۸/۸/۱۲

جهانی شدن با کاربردهای مختلف تعریف شده، در یکی از کاربردها منظور از جهانی شدن، جهانی سازی است که به معنی القای اهداف و برنامه های خاصی به مردم سراسر جهان است (جان بلیس - استیو المیت و دیگران، ۱۳۸۳، ۴۷).

نقش رسانه به گونه ای است که می توان آن را به قلمی تشبیه نمود که فرهنگ یک جامعه را می نگارد. به عنوان نمونه امروزه با ابزارهای قوی نظیر اینترنت مرزهای جغرافیایی در نوردیده شده است به گونه ای که اینترنت کلیدواژه جهانی سازی قلمداد می شود. صاحب نظران داخلی نیز از نقش رسانه غافل نبوده اند. در این رابطه برخی کارشناسان، جهانی سازی را تهدید نرم ارزیابی نموده اند. «در حال حاضر جهانی سازی فرهنگ را می توان مترادف با مفهوم تهدید نرم تلقی نمود» (نایینی، ۱۳۸۷، ۱۰).

«شیوه های استکبار جهانی در اجرای نبرد نرم علیه نظام مقدس اسلامی عبارتند از؛ الف، نبرد رسانه ای، استکبار جهانی با راه اندازی روزنامه ها، شبکه های رادیویی و تلویزیونی متعدد سعی دارد اعتقادات دینی جوانان را تضعیف کند. ب، نبرد روانی، نبرد نرم برای تضعیف اراده ملت ها طراحی شده است و با کمک فن های آن که امروز در دانشگاه هایشان تدریس می شود سعی می کنند یک ملت را بدون درگیری فیزیکی به زانو دریاورند. پ، فن اختلاف افکنی و شایعه پراکنی، ت، القای ناامیدی، ث، توسل به ترس، تهدید و ترساندن شیوه قدیمی و همیشگی سلطه گران برای تضعیف اراده و عزم ملت ها و چپاول منابع کشورها بوده است» (رنجبران، ۱۴، ۱۳۸۸).

با توجه به اینکه در مقابله با راهبردهای رسانه ای و فرهنگی دشمن بایستی به قوت ها ضعف ها، فرصت ها و تهدیدات توجه شود لذا در این بخش ابتدا به تشریح نقاط قوت فرهنگی و رسانه ای از منظر حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) پرداخته می شود و در ادامه ضعف ها تهدیدات موجود نیز از منظر ایشان مورد بررسی قرار می گیرد:

## عوامل مولفه قوت در حوزه فرهنگ و رسانه:

### ۱- برخورداری از نعمت ولایت فقیه به عنوان برترین سرمایه فرهنگی و دینی:

"این، یک نکته اساسی است. این، عامل پیروزی های بزرگ و کامیابی ملت ایران است. یعنی ارتباط این توده عظیم مومن این جوانان، این مردان و زنان و قشرهای مختلف با آن مرکزیت و رهبری الهی ایمانی که با همه وجود در راه هدف های اسلامی تلاش می کرد و مردم را در آن راهی که بایستی حرکت می کردند،

هدایت می‌کرد. وجود یک رهبری، یک مرکزیت و یک دستگاه هدایت که در امام بزرگوار ما آن مرد حکیم و معنوی مجسم شده بود<sup>۱</sup>.

## ۲- برخورداری از ثروت‌های نرم فرهنگ دینی فقه پویای شیعه با قدمت تاریخی بیش از هزار سال (منبع نرم):

"مادامی که شما ایمان و تقوا و عمل صالح را برای خودتان حفظ می‌کنید؛ تمام قدرت خدا، تمام نوامیس طبیعت و تمام امکانات یک گروه برگزیده در اختیار شماست. در میدان سازندگی، در میدان توطئه تبلیغاتی، در میدان مبارزه و تهاجم فرهنگی، در میدان خلیقات مردم، در میدان باز یک حرکت نظامی - که البته بسیار مستبعد است - و در هر میدان دیگر اگر دشمن با همه حجم و قدرت و تنوع و ابزار تبلیغاتی و با همان ساز و برگ نظامی وارد شود - که البته امروز دشمن دیگر آن ساز و برگ گذشته را ندارد؛ آن روز بلوک شرق با آن طول و عرض وجود داشت که دیگر امروز نیست؛ به علاوه تغییرات فراوان سیاسی و جغرافیایی در سطح عالم به وقوع پیوسته است که همه به سود اسلام و مسلمین است در مقابل ملت و همین جوانان مومن و خانواده‌های جوشان از عاطفه و ایمان، هیچ غلطی نخواهد توانست بکند<sup>۲</sup>."

## ۳- برخورداری از ثروت‌های نرم فرهنگ ملی (زبان، ادبیات، آداب و رسوم، سنت ... ) جذاب غنی و ممتاز:

"مطمئن باشید این ملت، آن ملتی است که اگر این حرکت را بکند، خواهد رسید. همه ملت‌ها این طور نیستند؛ بعضی ملت‌ها این استعداد را ندارند؛ بعضی ملت‌ها این موقعیت جغرافیایی را ندارند؛ بعضی ملت‌ها این گذشته فرهنگی را ندارند؛ این میراث عظیم و غنی را ندارند؛ بعضی ملت‌ها استعداد انسانی‌شان این قدر نیست. ملت‌ها همه یک جور نیستند؛ اما این ملت از همه این جهات توانایی‌هایی دارد که اگر این همت را بکند و این تصمیم را بگیرد، خواهد رسید. این ایران نمی‌تواند ایران دوره قاجار و پهلوی بماند. این ایران،

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در اجتماع بزرگ فرماندهان نیروی مقاومت بسیج سراسر کشور در دومین

روز از هفته بسیج (۱۳۷۲/۰۸/۳۰)

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با فرماندهان و مسئولان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ایران دوره اسلامی است؛ باید بتوانیم در قله تمدن بشری قرار بگیریم که حق ماست؛ به خاطر اسلامان، به خاطر ایمانمان، به خاطر استعدادمان، به خاطر ایرانی بودنمان<sup>۱</sup>."

#### ۴- برخورداری از آیین‌های مذهبی منحصر به فرد به ویژه فرهنگ عاشورا:

مقام معظم رهبری می‌فرمایند: "در مورد مسئله محرم و عاشورا، باید بگویم که روح نهضت ما و جهت‌گیری کلی و پشتوانه پیروزی آن، همین توجه به حضرت اباعبدالله (علیه السلام) و مسائل مربوط به عاشورا بود. شاید برای بعضی‌ها، این مسئله قدری ثقیل به نظر برسد؛ لیکن واقعیت همین است. هیچ فکری حتی در صورتی که ایمان عمیقی هم با آن همراه باشد. نمی‌توانست توده‌های عظیم میلیونی مردم را آنچنان حرکت بدهد که در راه انجام آنچه احساس تکلیف می‌کردند، در انواع فداکاری ذره‌ای تردید نداشته باشند<sup>۲</sup>."

#### ۵- فرهنگ انقلابی استکبارستیز و اندیشه و آرمانهای عدالت‌خواهانه:

"استکبار در سی سال اخیر همه امکانات سیاسی اقتصادی و نظامی خود را برای نابود کردن انقلاب اسلامی به کار گرفته است اما به این نتیجه رسیده که حمایت بی‌دریغ ملت و اتکای نظام اسلامی به ایمان عمیق مردم، از بین بردن جمهوری اسلامی را ناممکن کرده است و به همین علت با همه توان، خنثی کردن وجهه ضد استکباری و کاهش محتوای دینی و روح انقلابی نظام را دنبال می‌کند که این واقعیت هوشیاری کامل ملت و مسئولان را می‌طلبد. به صراحت اعلام می‌کنیم ما با استکبار و نظام سلطه و تسلط چند کشور بر جهان مخالفیم و نخواهیم گذاشت این چند دولت با سرنوشت دنیا بازی کنند<sup>۳</sup>."

"ما قدر نخبگان و نخبگی را می‌دانیم در بخش‌های مختلف؛ فعالیت‌های علمی، فعالیت‌های هنری، فعالیت‌های قرآنی، فعالیت‌های دینی، فعالیت‌های ورزشی، فعالیت‌های مربوط به علوم حوزه‌ای، فعالیت‌های مربوط به علوم دانشگاهی، فعالیت‌های کارگری، فعالیت‌های صنفی و کسبی یا خدماتی، فعالیت‌های میدانهای انقلاب؛ ایثارگری و جهاد و شهادت و اسارت و این‌ها؛ هر کدام که در هر بخشی

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با مردم دامغان، ۱۳۸۵/۰۸/۱۹

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با اعضای جامعه روحانیت مبارز و مجمع روحانیون مبارز تهران،

(۱۳۶۸/۰۵/۱۱)

۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با هزاران نفر از مردم مؤمن و انقلابی آذربایجان شرقی ۸۷/۱۱/۲۸

یک نخبگی بروز داده باشید، ما قدردان آن و طلبکار و مشتری آن و متشکر و سپاسگزار از دارنده آن هستیم<sup>۱</sup>».

## ۶- بصیرت دینی آحاد مردم در شناخت و ایستادگی در برابر دشمن:

آگاهی و دانایی (بصیرت) اجتماعی در بخش عظیمی از توده مردم. مقام معظم رهبری در مبحث بصیرت چنین می‌فرماید:

" این که من در طول چند سال گذشته همیشه بر روی بصیرت تاکید کرده‌ام، به خاطر این است که یک ملتی که بصیرت دارد، مجموعه جوانان یک کشور وقتی بصیرت دارند، آگاهانه حرکت می‌کنند و قدم برمی‌دارند، همه تیغ‌های دشمن در مقابل آنها کند می‌شود. بصیرت این است. بصیرت وقتی بود، غبار آلودگی فتنه نمی‌تواند آنها را گمراه کند، آنها را به اشتباه بیندازد. اگر بصیرت نبود، انسان ولو با نیت خوب، گاهی در راه بد قدم می‌گذارد. شما در جبهه نبرد اگر راه را بلد نباشید، اگر نقشه خوانی بلد نباشید، اگر قطب نما در اختیار نداشته باشید، یک وقت نگاه می‌کنید می‌بینید در محاصره دشمن قرار گرفته‌اید؛ راه را عوضی آمده‌اید، دشمن بر شما مسلط می‌شود. این قطب نما همان بصیرت است"<sup>۲</sup>.

## ۷- ایدئولوژی و مکتب مجهز به نظریه جهانی گرایی و جهانی سازی دینی:

"یکی از نکات برجسته در فرهنگ اسلامی که مصداق‌های با ارزش، بیشتر در تاریخ صدر اسلام و کمتر در طول زمان دیده می‌شود، «فرهنگ رزمندگی و جهاد» است"<sup>۳</sup>.

عوامل مولفه ضعف در حوزه فرهنگ و رسانه:

## ۱- ضعف رسانه ملی در انسجام بخشی اجتماعی و رفع اختلافات خواص و

### لایه‌های موثر اجتماعی:

مقام معظم رهبری در مورد وظایف رسانه ملی این زمینه می‌فرماید:

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۱۳۸۶/۱۰/۱۵

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با مردم چالوس و نوشهر ۱۳۸۸/۸/۱۵

۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با فرماندهان لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) ۱۳۷۵/۰۳/۲۰

"هدف‌های کلان ما در این زمینه چیست؟ چهارم، مصونیت دادن به ذهن جامعه از تاثیر مخرب تهاجم فرهنگی و ارزشی دشمن، که اشاره شد. پنجم، باور به کارآمدی نظام. ششم، ایجاد همگرایی عمومی و فضای همکاری و محبت و وحدت در درون کشور و میان مردم. باید روحیه محبت، وحدت، همگرایی و ارتباط و پیوند در میان مردم تقویت شود"<sup>۱</sup>.

## ۲- ضعف رسانه ملی در باروری فرهنگی - اجتماعی:

در این رابطه مقام معظم رهبری خطاب به مسئولین رسانه ملی می‌فرماید:

"هدف‌های کلان ما در این زمینه چیست؟ اول، ارتقای معرفت دینی روشن بینانه. من روی عنوان «روشن بینانه» تکیه می‌کنم. معرفت دینی باید ارتقا و گسترش پیدا کند؛ اما یک معرفت روشن بینانه و آگاهانه. دوم، رفتار دینی مخلصانه. باز روی کلمه «مخلصانه» می‌خواهم تکیه کنم. رفتارهای دینی می‌تواند ریاکارانه و متصنعانه و ظاهرسازانه باشد، می‌تواند مخلصانه باشد. ما باید مردم را به رفتار و عمل دینی - یعنی عمل صالح - بکشانیم و این عمل، مخلصانه از آنها صادر شود. سوم، ریشه دار کردن شناخت و باور به ارزش‌ها و بنیان‌های فکری انقلاب و نظام اسلامی. صرف این که ما در زمینه انقلاب و نظام، چیزهایی را کلیشه‌ای و شعاری تکرار کنیم، کافی نیست؛ باید نسبت به این شعارها در مردم باور حقیقی به وجود بیاید؛ این، کار رسانه ملی است"<sup>۲</sup>.

## ۳- سرگرم سازی جوامع و رسانه‌ها به مناقشات اجتماعی بیهوده و جدید:

"من می‌گویم هر چیزی که به سلامت و ایمان و عزم و نشاط لطمه بزند و کار و کوشش و تحصیل جوانان را معوق بگذارد، تهدید است. ولنگاری تهدید است؛ بی‌بند و باری تهدید است؛ مواد مخدر تهدید است؛ بی‌اهمیتی به علم و درس و کار تهدید است؛ سرگرم شدن به مناقشات اجتماعی بیهوده تهدید است؛ درگیری‌های داخلی تهدید است؛ بی‌اعتمادی به نظام و مسئولان تهدید است؛ البته غفلت مسئولان هم تهدید است؛ برنامه ریزی دشمن بیرونی هم تهدید است. یک ملت بیدار، یک ملت آگاه، یک ملت زنده، یک ملت جوان، یک ملت انقلابی مثل ملت ما، باید همه این تهدیدها را از سر راه خود بردارد"<sup>۳</sup>.

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با رئیس و مدیران سازمان صداوسیما ۱۳۸۳/۰۹/۱۱

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با رئیس و مدیران سازمان صداوسیما ۱۳۸۳/۰۹/۱۱

۳. حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با جوانان در مصالای بزرگ تهران ۱۳۷۹/۰۲/۰۱



#### ۴- گسترش و توزیع رسانه‌ای در تکثیر و ترویج ناهنجاری‌های اجتماعی و ضد

##### ارزش:

آنچه مسلم است قدرت رسانه‌ای برتر دشمنان به عنوان یکی از تهدیدات جدی اجتماعی هست و مقام معظم رهبری در این مورد می‌فرماید:

" آن وقت اگر اقتضا می‌کرده است که اخلاق جنسی ملت‌ها را خراب کنند این کار را به راحتی می‌کردند، مصرف‌گرایی را در بین آنها ترویج کنند به راحتی این کار را انجام می‌دادند؛ بی‌اعتنایی به هویت‌های ملی و مبانی فرهنگی را در آنها ترویج کنند، این کار را می‌کردند این‌ها، اهداف کلان آنها بوده است که تصویر می‌کردند. آن وقت همیشه لشگری هم از امکانات فرهنگی و رسانه‌ای و روزنامه‌های فراوان و مسائل گوناگون تبلیغات در مشت این‌ها بوده است<sup>۱</sup>."

#### ۵- کم‌توجهی به قابلیت‌های رسانه‌ها و روش‌های اطلاع‌رسانی، تبلیغی، و

##### فناوری‌های نوین ارتباطی:

مقام معظم رهبری در مورد وظایف رسانه ملی می‌فرماید «هدف‌های کلان ما در این زمینه چیست؟ چهارم، مصونیت دادن به ذهن جامعه از تاثیر مخرب تهاجم فرهنگی و ارزشی دشمن که اشاره شد. پنجم، باور به کارآمدی نظام. ششم، ایجاد همگرایی عمومی و فضای همکاری و محبت و وحدت در درون کشور و میان مردم. باید روحیه محبت، وحدت، همگرایی و ارتباط و پیوند در میان مردم تقویت شود»<sup>۲</sup>.

#### ۶- ضعف در بومی‌سازی رسانه‌ها و پیام‌های ارزشی و اخلاقی:

مقام معظم رهبری در مورد وظایف رسانه ملی می‌فرماید:

"هدف‌های کلان ما در این زمینه چیست؟ چهارم، مصونیت دادن به ذهن جامعه از تاثیر مخرب تهاجم فرهنگی و ارزشی دشمن که اشاره شد. پنجم، باور به کارآمدی نظام. ششم، ایجاد همگرایی عمومی و فضای همکاری و محبت و وحدت در درون کشور و میان مردم. باید روحیه محبت، وحدت، همگرایی و ارتباط و پیوند در میان مردم تقویت شود»<sup>۳</sup>."

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با دانشجویان ۱۳۸۵/۰۸/۱۸

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با رئیس و مدیران سازمان صداوسیما ۱۳۸۳/۰۹/۱۱

۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با رئیس و مدیران سازمان صداوسیما ۱۳۸۳/۰۹/۱۱

## ۷- نقص در تولید و توزیع پیام‌های بصیرت بخش به اقشار فرهنگی:

۱۱۹

«فصلنامه علمی- پژوهشی

مطالعات

قدرت نرم

بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی  
از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

علیرضا نجاتی منفرد و همکاران

هدف‌های کلان ما در این زمینه چیست؟ اول، ارتقای معرفت دینی روشن بینانه. من روی عنوان «روشن بینانه» تکیه می‌کنم. معرفت دینی باید ارتقا و گسترش پیدا کند؛ اما یک معرفت روشن بینانه و آگاهانه. دوم، رفتار دینی مخلصانه. باز روی کلمه «مخلصانه» می‌خواهم تکیه کنم. رفتارهای دینی می‌تواند ریاکارانه و متصنعه و ظاهرسازانه باشد، می‌تواند مخلصانه باشد. ما باید مردم را به رفتار و عمل دینی - یعنی عمل صالح - بکشانیم و این عمل، مخلصانه از آنها صادر شود.

سوم، ریشه دار کردن شناخت و باور به ارزش‌ها و بنیادهای فکری انقلاب و نظام اسلامی. صرف این که ما در زمینه انقلاب و نظام، چیزهایی را کلیشه‌ای و شعاری تکرار کنیم، کافی نیست؛ باید نسبت به این شعارها در مردم باور حقیقی به وجود بیاید؛ این، کار رسانه ملی است.

چهارم، مصونیت دادن به ذهن جامعه از تاثیر مخرب تهاجم فرهنگی و ارزشی دشمن که اشاره شد. پنجم، باور به کارآمدی نظام. ششم، ایجاد همگرایی عمومی و فضای همکاری و محبت و وحدت در درون کشور و میان مردم. باید روحیه محبت، وحدت، همگرایی و ارتباط و پیوند در میان مردم تقویت شود. هفتم، آگاه‌سازی نسبت به مقوله‌های حساس؛ مثل علم. مسئله علم در کشور خیلی مهم است. با مطالعه دقیق و همه جانبه، انسان به چند سرفصل معدود می‌رسد که یکی از آنها علم است. ما برای آینده به علم احتیاج داریم. نهضت نرم افزاری و تولید علم و اندیشه و فکر که مطرح شد، باید جدی گرفته شود. خوشبختانه زمینه‌ها کاملاً آماده و استقبال هم خیلی خوب است. مردم را نسبت به مقوله علم، امنیت، پرورش نخبگان، اقتدار ملی، کار و ابتکار گره گشا و پیش برنده و مقولاتی از این قبیل حساس کنید.<sup>۱</sup>

## ۸- وجود امکانات وسیع ارتباطی و رسانه‌ای برای ارتباط بین جوامع جهانی:

"می‌بینید، دیگران با این کارهای هنرمندانه‌ای که بعضاً دارند، دارند یک باطل‌هایی را تبلیغ می‌کنند؛ شگفت این که ما هم همان حرف‌ها را قبول داریم! همین سریال کره‌ای که دارد پخش می‌شود و همه دارند آن را می‌بینند، یک تاریخ سازی و افسانه باطل است؛ آدم اگر بخواهد توی شاهنامه بگردد و این جور داستانی را پیدا کند، ده - پانزده تا از این داستانها می‌شود پیدا کرد. منتها طرف هنر به کار برده. وقتی کسی هنرمندانه کار می‌کند، پاداشش همین است که جناب عالی هم که هیچ علاقه‌ای به آن تاریخ و به آن

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با رئیس و مدیران سازمان صداوسیما ۱۳۸۳/۰۹/۱۱

فرهنگ ندارید، می‌نشینید و با کمال علاقه گوش می‌کنید و خواهی نخواهی آن فرهنگ را جذب می‌کنید! این خاصیت هنر خوب است.<sup>۱</sup>

" امروز نبرد دنیا نبرد رسانه‌ها است پیشرفت کارها و سیاست‌های بین‌المللی دستگاه‌های مختلف و جبهه‌های گوناگون به وسیله تبلیغ خیرسازی مفهوم سازی و تبیین‌های درست و نادرست یعنی راست و دروغ دارد انجام می‌گیرد تبلیغات هم قبل از یک حرکت نظامی و اقتصادی هم در اثنای آن هم بعد از آن نیاز وافر دستگاه‌هایی است که می‌خواهند در دنیا فعال باشند لذا سرمایه‌گذاری هم می‌کنند فکر هم مصرف می‌کنند و دانش هم به کار می‌برند برای این که بتوانند این را گسترش دهند ما آماج تهاجم دشمن هستیم یکی از کارهای بسیار مهمی که امروز در دستور کار آنهاست تهاجم خبری تبلیغی فرهنگی و اخلاقی به کشور ماست امروز این تهاجم اوج تهاجم فرهنگی است البته مخصوص کشور ما نیست در همه جا این‌ها دارند کار فرهنگی می‌کنند منتها ما آماج هدف آنها هستیم بسیاری از هدف‌های استکبار جهانی در زمینه‌های تبلیغی و فرهنگی و رسانه‌ای متوجه به ماست ما باید در مقابل این‌ها خود را مجهز کنیم."<sup>۲</sup>

### عوامل مولفه تهدید در حوزه فرهنگ و رسانه:

به طور کلی قدرت نرم، برآیند تصویرسازی مثبت، ارائه چهره موجه از خود، کسب اعتبار در افکار عمومی داخلی و خارجی، قدرت تاثیرگذاری غیرمستقیم با رضایت بر دیگران، اراده دیگران را تابع اراده خویش ساختن و مولفه‌هایی از این نوع بوده و در برابر مفهوم قدرت سخت یا قدرت نظامی و تسلیحاتی قرار می‌گیرد (گودرزی، ۱۳۸۷: ۱۳۷).

امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در ارتباط با تهدید نرم دشمن می‌فرماید:

«دشمن برای بیست سال، سی سال، چهل سال، پنجاه سال بعد نقشه می‌کشد؛ چون دشمن که یک شخص نیست؛ دشمن یک اردوگاه است. اسلام هم اردوگاه است. اردوگاه اسلام هم برای ده سال، بیست سال، پنجاه سال، صدسال، آمادگی ایجاد می‌کند. آری؛ فقط این دشمن نیست که پنجاه سال بعد را می‌بیند؛ ما صد سال بعد را می‌بینیم»<sup>۳</sup>.

با مد نظر قراردادن رهنمودهای فرهنگی رهبر معظم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) می‌توان ده مورد تهدیدات دشمن به شرح احصا نمود.

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در خطبه‌های نماز جمعه ۱۳۸۸/۶/۲۰
۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۸۳/۰۹/۱
۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۷۷/۷/۲۶

## ۱- شبیخون و تهاجم نرم و تسخیر سنگرهای معنوی توسط دشمن:

۱۲۱

«و فضلنامه علمی- پژوهشی»

مطالعات

## قدرت نرم

بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی  
از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

علیرضا نجابتی منفرد و همکاران

"دشمن به سراغ سنگرهای معنوی می‌آید آنها را منهدم کند، به سراغ ایمانها، معرفت‌ها، عزم‌ها، پایه‌ها و ارکان اساسی یک نظام و یک کشور ..."<sup>۱</sup>

## ۲- نفوذ آموزه‌های غربی در بدنه فرهنگی کشور:

"جوانان عزیز ما متوجه جریان فرهنگی‌ای که می‌خواهند راه بیندازند، باشند؛ یعنی تزریق لابی‌گری و اباحه‌گری و کشاندن به هرزگی و بی‌اعتنایی به اخلاق منضبط دینی و اسلامی. هم جوانان، هم مسئولان علمی، هم آموزش و پرورش و هم کسانی که به مسائل جوانان می‌پردازند باید مراقب این موارد باشند. امروز مبارزه با آمریکا اینجاست. مبارزه با آمریکا در میدان علم هم صدق می‌کند. آنجا هم از این که پیشرفت علمی داشته باشیم، ناراحت‌اند. از پیشرفت علمی مردم ما ناراحت‌اند؛ از پیشرفت اقتصادی مردم ما ناراحت‌اند؛ از این که دولت بتواند خدمتی به مردم بکند و گره‌ای از مشکلات مردم باز شود، ناراحت‌اند. هر کس به عقب ماندگی علمی کمک کند، به نفع آمریکا کار کرده است. هر کس کمک کند به این که دولت نتواند خدمات لازم را انجام دهد - چه قوه مجریه، چه قوه قضاییه و چه قوه مقننه - برای آمریکا و در خدمت آمریکا کار کرده است. هر کس فکرها و نظرات آمریکایی‌ها را در روزنامه‌ها و تریبون‌ها بیان کند، به نفع آمریکا کار کرده است."<sup>۲</sup>

## ۳- به کار بردن سلاح روانی توسط دشمن:

"دشمن مستکبر که بیداری امت اسلامی، تهدیدکننده مطامع و منافع نامشروع اوست مهم‌ترین سلاحی که در برابر این موج فزاینده دارد سلاح روانی است: ناامیدسازی، تحقیر هویت، به رخ کشیدن قدرت تمکن مادی خویش. امروز و در آینده هزاران ابزار تبلیغی به کار افتاده و خواهد افتاد که مسلمانان را از آینده درخشان ناامید و یا به آینده‌ای که منطبق با نیات پلید خود آنان است ترغیب کنند."<sup>۳</sup>

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۸۸/۷/۲

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در مورخه ۱۳۸۲/۸/۲۳

۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در حرم امام رضا (ع) ۱۳۸۶/۰۱/۰۱

#### ۴- به مصاف طلبیدن فرهنگ اسلامی ایرانی در برابر فرهنگ غربی:

"در حال حاضر یک جبهه‌بندی عظیم فرهنگی که با سیاست و صنعت و پول و انواع و اقسام پشتوانه‌ها همراه است همانند سیلی راه افتاده است تا با ما به نبرد. این نبرد یک نبرد نظامی نیست." "این نبرد فرهنگی و روانی آغاز دوران استعمار تاکنون، کاری‌ترین ابزار غرب در سلطه‌گری‌اش بر کشورهای اسلامی بوده است. آماج این تیر زهر آلود، نخست‌نخبگان و روشنفکران و سپس توده‌های مردم است"<sup>۱</sup>.

#### ۵- جایگزین کردن فرهنگ بیگانه به جای فرهنگ خودی و ارزش‌ها و باورها:

"برای این‌ها آنچه مهم بوده، کسب قدرت سیاسی است که بتوانند در کشورها و دولت‌های اروپایی و غیره نفوذ کنند و قدرت سیاسی را در دست بگیرند و پول کسب کنند و این کمپانی‌ها، سرمایه‌های عظیم، کارتل‌ها و تراست‌ها را به وجود آورند، هدف این بوده است؛ آن‌وقت اگر اقتضا می‌کرده است که اخلاق جنسی ملت‌ها را خراب کنند این کار را به راحتی می‌کردند، مصرف‌گرایی را در بین آنها ترویج کنند، این کار را می‌کردند؛ بی‌اعتنایی به هویت‌های ملی و مبانی فرهنگی را در آنها ترویج کنند، این کار را می‌کردند این‌ها، اهداف کلان آنها بوده است که تصویر می‌کردند. آن‌وقت همیشه لشگری هم از امکانات فرهنگی و رسانه‌ای و روزنامه‌های فراوان و مسائل گوناگون تبلیغات در مشت این‌ها بوده است."<sup>۲</sup>

#### ۶- گسترش لابی‌گری و اباحه‌گری در مقابل اخلاق منضبط دینی و اسلامی (بی‌حجابی و...):

"جوانان عزیز ما متوجه جریان فرهنگی‌ای که می‌خواهند راه بیندازند، باشند؛ یعنی تزریق لابی‌گری و اباحه‌گری و کشاندن به هرزگی و بی‌اعتنایی به اخلاق منضبط دینی و اسلامی. هم جوانان، هم مسئولان علمی، هم آموزش و پرورش و هم کسانی که به مسائل جوانان می‌پردازند باید مراقب این موارد باشند. امروز مبارزه با آمریکا اینجاست. مبارزه با آمریکا در میدان علم هم صدق می‌کند. آنجا هم از این‌که پیشرفت علمی داشته باشیم، ناراحت‌اند. از پیشرفت علمی مردم ما ناراحت‌اند؛ از پیشرفت اقتصادی مردم ما ناراحت‌اند؛ از این‌که دولت بتواند خدمتی به مردم بکند و گره‌ای از مشکلات مردم باز شود، ناراحت‌اند."<sup>۳</sup>

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۱۳۷۹/۱۲/۱۲

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۱۳۸۵/۸/۱۸

۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۸۲/۸/۲۳

## ۷- سیاه‌نمایی فضای روانی غالب در کشور:

"خوب، شما ببینید در یک چنین وضعیتی چه چیزی بیش از همه برای انسان مهم است؟ بصیرت. بنده بارها بر روی بصیرت تکیه می‌کنم، به خاطر همین. مردم بدانند چه اتفاقی دارد می‌افتد؛ ببینند آن دستی را که دارد صحنه گردانی می‌کند، صحنه را شلوغ می‌کند تا در خلال شلوغی‌های مردم، یک عنصر خائنی، یک عنصر دست‌نشانده و دست‌آموزی بیاید کاری را که آنها می‌خواهند، انجام بدهد و نشود او را توی مردم پیدا کرد؛ این کاری است که دشمن می‌خواهد انجام بدهد. هر اقدامی که به بصیرت منتهی بشود، بتواند عنصر خائن را، عنصر بدخواه را از آحاد مردم و توده مردم جدا کند، او را مشخص کند، این خوب است. هر اقدامی که فضا را مغشوش کند، مشوش کند، انسانها را نسبت به یکدیگر مردد کند، فضای تهمت آلود باشد، مجرم و غیر مجرم در آن مخلوط بشوند، این فضا مضر است، مخالف است."<sup>۱</sup>

## ۸- حمله به مواضع امید و افق آینده را تیره و تار و مبهم جلوه دادن:

"یکی از کارهای آنها شایعه پراکنی و تهمت‌زنی است. عینا همان کاری که در زمان امیرالمومنین می‌کردند؛ هرروز یک شایعه، یک تهمت و یک نبرد روانی. هر کس فضای تهمت‌زنی در داخل کشور و نبرد روانی علیه نظام را تقویت و تشدید کند، مزدور آمریکاست و برای آمریکا کار کرده است؛ چه از آمریکا پول بگیرد، چه نوکر بی‌مزد و مواجب آمریکا باشد. امروز مبارزه با آمریکا عبارت است از: مقاومت در مقابل این جریان سازی سیاسی و فرهنگی. همه، حواسشان جمع باشد. آدم‌هایی که غرض و سوء نیتی ندارند، مواظب باشند به خاطر یک انگیزه و احساس زودگذر حرفی نزنند که در جهت خواست‌های آمریکا و علیه این ملت و این کشور تمام شود. بدانند دشمن چگونه تقویت می‌شود و از چه راه‌هایی دست و پای خود را باز و علیه این ملت اقدام می‌کند. به حمدالله ملت ما هوشیار است."<sup>۲</sup>

## ۹- بی‌تفاوت سازی ملت نسبت به آرمانها، عقاید و اهداف ارزشی - بومی:

"برای این‌ها آنچه مهم بوده، کسب قدرت سیاسی است که بتوانند در کشورها و دولت‌های اروپایی و غیره نفوذ کنند و قدرت سیاسی را در دست بگیرند و پول کسب کنند و این کمپانی‌ها، سرمایه‌های عظیم، کارتل‌ها و تراست‌ها را به وجود آورند، هدف این بوده است؛ آن‌وقت اگر اقتضا می‌کرده است که اخلاق جنسی ملت‌ها را خراب کنند این کار را به راحتی می‌کردند، مصرف‌گرایی را در بین آنها ترویج کنند، این

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور ۱۳۸۸/۹/۴

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۱۳۸۲/۸/۲۳

کار را می‌کردند؛ بی‌اعتنایی به هویت‌های ملی و مبانی فرهنگی را در آنها ترویج کنند، این کار را می‌کردند این‌ها، اهداف کلان آنها بوده است که تصویر می‌کردند. آن وقت همیشه لشگری هم از امکانات فرهنگی و رسانه‌ای و روزنامه‌های فراوان و مسائل گوناگون تبلیغات در مشت این‌ها بوده است<sup>۱۰</sup>.

### ۱۰- سرگرم کردن مردم در مسائل مورد اختلاف:

"مسئله دیگر، مسئله اتحاد عمومی مردم است. دشمنان با تبلیغات خود، با نبرد روانی خود، با تلاش‌های موزیانه گوناگون خود سعی می‌کنند بین صفوف ملت ایران اختلاف بیندازند؛ به بهانه قومیت، به بهانه مذهب، به بهانه گرایش‌های صنفی، وحدت کلمه ملت را از بین ببرند؛ علاوه بر این، در سطح دنیای اسلام هم یک تلاش وسیع عمیقی از سوی دشمن محسوس است برای اینکه میان ملت ایران و جوامع گوناگون مسلمان دیگر فاصله بیندازند؛ اختلاف مذهبی را بزرگ کنند؛ نبرد شیعه و سنی را در هر نقطه‌ای از دنیا که ممکن باشد، به وجود بیاورند و عظمت و ابهت ملت ایران را در میان ملت‌های دیگر - که روز به روز به حمدالله تا امروز بیشتر شده از بین ببرند<sup>۱۱</sup>."

### ۱۱- ایجاد تردید در دل‌ها و ذهن‌های مردم نسبت به رهبران خدوم و ملی:

"فرهنگ او را، اخلاق او را، ایمان او را، ایثار او را، اعتقاد به دین او را، اعتقاد به رهبری او را، اعتقاد به قرآن و جهاد و شهادت او را؛ این‌ها را باید از بین برد. و شروع کرد. بعد از نبرد، محیط هم مناسب بود. چون کوره گداخته نبرد، جوان را به خود مشغول می‌کرد؛ به خود جذبش می‌کرد و گوشش به این حرف‌ها بدهکار نبود. وقتی آن کوره خاموش شد، محیط مناسبی پیش آمد، به‌طور وسیع شروع به برنامه‌ریزی کردند و ابزارهای متعددی را به کار گرفتند<sup>۱۲</sup>."

### ۱۲- توطئه و نفوذ فرهنگی در رسانه‌ها و کارکردهای غیردولتی:

"دشمن ممکن است حمله فرهنگی، اخلاقی، اقتصادی و حمله امنیتی کند یا در دستگاه‌های حساس نفوذ نماید<sup>۱۳</sup>."

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۱۳۸۵/۸/۱۸

۲. پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب اسلامی به مناسبت حلول سال ۱۳۸۶/۰۱/۰۱

۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۱۳۷۱/۵/۲۱

۴. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مورخه ۱۳۸۱/۱۰/۱۹

### ۱۳- متهم ساختن نظام اسلامی به ناکارآمدی در اندیشه و عمل:

۱۲۵

«فصلنامه علمی- پژوهشی

مطالعات

### قدرت نرم

بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی  
از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

علیرضا نجابتی منفرد و همکاران

امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در رهنمودهای فرهنگی مسیر این راهبرد را نیز هموار نموده و فرموده‌اند.

"باید جبهه فرهنگی به وجود بیاید «سنگرهای معنوی» باید به وجود بیاید. همه باید کار کنند و امروز روز کار است"<sup>۱</sup>.

### ۱۴- توسعه تهاجم ضد هنجارهای آشکار و مقاوم ساز علیه نظام:

"امروز، مهم‌ترین شگرد دشمنی استکبار جهانی، در کیفیت تبلیغات اوست. به اعتقاد من، امروز یکایک طراحان سیاسی و تبلیغاتی دشمن، درباره کشور و مردم و دولت و مسئولان ما، فکر می‌کنند و چگونگی تبلیغات را نسبت به این مجموعه انتخاب می‌کنند و خبرگزاری‌های وابسته به استکبار و صهیونیسم بین‌المللی نیز، در باب کشور ما با همان شیوه‌ها عمل می‌کنند. تبلیغات امروز خبرگزاری‌ها و رادیوها درباره ملت و امام و مسئولان و آینده کشور، همه محاسبه شده است. ما امروز، با ترفندهای تبلیغاتی مواجه هستیم. ملت باید در مقابل تبلیغات دشمن، خیلی هوشیار باشد"<sup>۲</sup>.

### ۱۵- تزریق شبهات و حمله به اعتقادات و باورهای مردم:

"هرکس امروز سعی کند در مردم اختلاف ایجاد کند، یا آنها را از صحنه دور سازد، در حقیقت به همه هدف‌هایی که اشاره شد، ضربه زده است. عوامل تبلیغاتی جهانی که با شایعه پراکنی و دروغ و فریب سعی می‌کنند ملت ما را دلسرد کنند، دشمنی حقیقی آنها با همان هدف‌هایی است که گفته شد؛ چون می‌دانند اگر ملت دلگرم و امیدوار و در صحنه بود، آن کارها انجام خواهد شد"<sup>۳</sup>.

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در مورخه ۱۳۷۲/۵/۸

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با فرزندان ممتاز شهدا، مسئولان امور فرهنگی بنیاد شهید

۱۳۶۸/۰۵/۲۵

۳. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار با روحانیون، مسئولان و مردم استان خوزستان، و روحانیون،

مسئولان و اقشار مختلف مردم گلپایگان، دشتستان، شبستر ۱۳۶۸/۰۴/۲۱



## ۱۶- ترویج آشکار دروغ، نفوذ و شایعه پراکنی با ابزارهای پیشرفته در فضای روانی کشور:

"یک بخش از نبرد روانی دشمن، دامن زدن به اختلافات است. در داخل کشور ما اختلافات قومی، اختلافات مذهبی - شیعه و سنی - اختلافات جناحی، اختلافات صنفی و رقابت‌های صنفی را ترویج و تبلیغ می‌کنند. در داخل، مزدوران و ایادی هم دارند که مقاصد آنها را در اینجا به شکل‌های گوناگون عمل می‌کنند. این‌ها شایعه پراکنی می‌کنند."<sup>۱</sup>

## ۱۷- اولویت دادن به هنجار مصرف صنایع فرهنگی مخرب غرب:

"این‌که ما بتوانیم طرح کلی دشمن را در مورد خودمان بدانیم، بخشی از توان دفاعی ماست؛ به این مسئله توجه داشته باشید. ندانستن این‌که دشمن چه در سر دارد و چه می‌خواهد بکند، غفلتی است که ممکن است ما را از امکان برخورد و دفاع محروم کند؛ ما باید این را کاملاً بدانیم. از سال‌های هفتاد و سه و هفتاد و چهار به تدریج و به صورت روز افزون، مبارزه اعتقادی - اخلاقی شروع شد. بنده همان وقت‌ها شروع این مبارزه را احساس کردم. بحث تهاجم فرهنگی‌ای که مطرح کردیم، ناشی از این بخش قضیه بود. در کنار حرکات عملی سیاسی و اقتصادی و غیره، حقیقتاً یک تهاجم در زمینه مسائل فرهنگی و با ابزارهای فرهنگی آغاز شد."<sup>۲</sup>

با توجه به تاکیدهای مکرر مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا در خصوص بصیرت و هوشیاری آحاد ملت و تقابل با نبرد نرم استکبار و ویژگی «نبرد نرم استکبار سبب بروز مسائل و مشکلات عدیده اجتماعی و فرهنگی در سطوح ملی و حتی فراملی نظام مقدس جمهوری اسلامی شده است. حرکت‌های سازمان یافته دشمن، به دلیل وجود زمینه و بسترهای مناسب داخلی، به سرعت رشد و نمو کرده و معضلات فراوان اجتماعی و فرهنگی را در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی ایجاد می‌کنند. برای درک حجم و کیفیت این تهدید و برای ریشه‌یابی مشکلات ناشی از آن، لازم است حوزه‌های متنوع و گوناگونی را مورد مطالعه قرارداد تا شاید بتوان راهبرد و راهکارهای مناسبی برای مقابله با آن اندیشد».

۱. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با زائران حرم رضوی مشهد مقدس ۱۳۸۶/۱/۱

۲. بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی ۱۳۸۲/۰۲/۲۲

## نتیجه گیری:

هدف اصلی این نوشتار شناخت و بررسی راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن در نبرد نرم علیه انقلاب اسلامی از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) هست. برای دستیابی به این هدف پژوهش، ابتدا با انجام مطالعات کتابخانه‌ای، و الهام گرفتن از رهنمودهای مقام معظم رهبری راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن علیه انقلاب اسلامی در حوزه قدرت نرم تبیین و مهم‌ترین محورهای این هجمه نرم مشخص گردید و تعداد ده مورد گزاره که دارای بیشترین اهمیت و تاثیر نبرد رسانه‌ای و فرهنگی دشمن علیه انقلاب اسلامی هستند احصا شده است که در این خصوص پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد:

- ۱- سرلوحه قردادن تدابیر و رهنمودهای فرهنگی رهبر معظم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در مقابله با راهبردهای رسانه‌ای و فرهنگی دشمن توسط مسئولین رسانه‌ای و فرهنگی کشور.
- ۲- ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و ولایت مداری در کشور در مقابله با هجمه فرهنگی دشمن موثر هست.
- ۳- برنامه ریزی مدون جهت ارتقای برنامه‌های فرهنگی و بالا بردن توانمندی‌های رسانه‌ای کشور با در نظر گرفتن نیازمندی‌های نسل جوان.
- ۴- فراهم نمودن زمینه‌های اقتدار فرهنگی و توانمندی‌های رسانه‌ای که در استحکام فرهنگی نظام نقش موثری دارد.
- ۵- رصد کردن و توجه داشتن به تهاجم فرهنگی‌ای و رسانه‌ای دشمن و طرح ریزی اقداماتی جهت خنثی نمودن این اقدامات با تاکید بر جنبش نرم افزاری.
- ۶- استفاده از امکانات ارتباط جمعی نظیر صدا و سیما، به منظور برجسته نشان دادن و معرفی فرهنگ انقلاب اسلامی به کشورهای منطقه و جهان.

## منابع و مأخذ:

- قرآن کریم مترجم مکارم شیرازی
- حضرت امام خمینی، روح‌الله، (ره) «صحیفه نور»، جلد‌های ۲ و ۵ و ۷ و ۱۴ و ۱۶ و ۲۱
- بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) قابل دسترسی در سایت WWW.KHAMENEI.IR
- امیری، ابوالفضل (۱۳۸۷) «تهدید نرم، تهاجم فرهنگی، ناتوی فرهنگی»، تهران، انتشارات پگاه
- بلیس، جان المیت، استیو و دیگران (۱۳۸۳) «جهانی شدن سیاست» جلد اول - موسسه ابرار معاصر تهران
- جمعی از نویسندگان (۱۳۸۷)، «بصیرت پاسداری»، تهران: اداره سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه.
- حاذق نیکرو، حمید (۱۳۸۸) «جنگ رسانه‌ای»، سایت اندیشکده راهبردی امنیت نرم گروه پژوهشی امنیت و جنگ نرم مرکز مطالعات و اطلاع‌رسانی شجره طیبه
- حسنلو، محمد (۱۳۸۸) «جنگ سایبری» روزنامه کیهان شماره ۱۹۴۶۴ چهارشنبه ۲۵ شهریور
- رنجبران، داوود (۱۳۸۸) «جنگ نرم»، تهران، انتشارات ساحل اندیشه
- نایینی، علی محمد (۱۳۸۷) «مبانی مأموریت سپاه در مقابله با تهدیدات نرم» فصلنامه علمی، تخصصی عملیات روانی سال ۵ شماره ۲۰ دانشگاه امام حسین (ع) دانشکده علوم اجتماعی و فرهنگی
- نایینی، علی محمد (۱۳۸۹) «جنگ نرم چگونه پیش می‌رود؟» ویژه نامه سال ۸۹ روزنامه جوان
- وی. ای. دی، ترجمه گروه علوم انسانی جهاد دانشگاهی
- Joseph - nye 2002 " the information revolution and American soft power" asia pasific review – vol 9 /no.1-p. 70